

PHEGEA

driemaandelijks tijdschrift van de

VLAAMSE VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE

Afgiftekantoor 2600 Berchem 1

ISSN 0771-5277

Redaktiekomitee : F. COENEN (Brussel), B. GOATER (Bushey, England), Dr. K. MAES (Gent),
Dr. K. MARTENS (Gent), A. OLIVIER (Antwerpen), W.O. DE PRINS (Antwerpen).
Redaktieadres : W.O. DE PRINS, Diksmuidelaan 176, B-2600 Antwerpen (Belgium).

Uitgegeven met de steun van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Jaargang 18, nummer 3

1 september 1990

Over de verspreiding van *Archanara neurica* (HÜBNER, [1808]) in België (Lepidoptera : Noctuidae)

(Guido DE PRINS)

Abstract. On the distribution of *Archanara neurica* (HÜBNER, [1808]) in Belgium (Lepidoptera : Noctuidae)

The morphological differences between *Archanara neurica* and *A. dissoluta* are discussed and the distribution of both species in Belgium and the Netherlands is given.

Résumé. De la répartition d'*Archanara neurica* (HÜBNER, [1808]) en Belgique (Lepidoptera : Noctuidae)

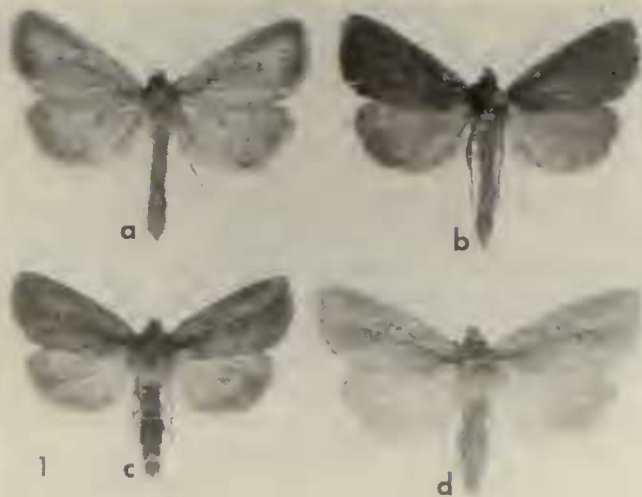
La différence entre *Archanara neurica* et *A. dissoluta* est commentée, ainsi que la répartition des deux espèces en Belgique et aux Pays-Bas.

De Prins, G. : Markiezenhof 32, B-2060 Antwerpen-Merksem.

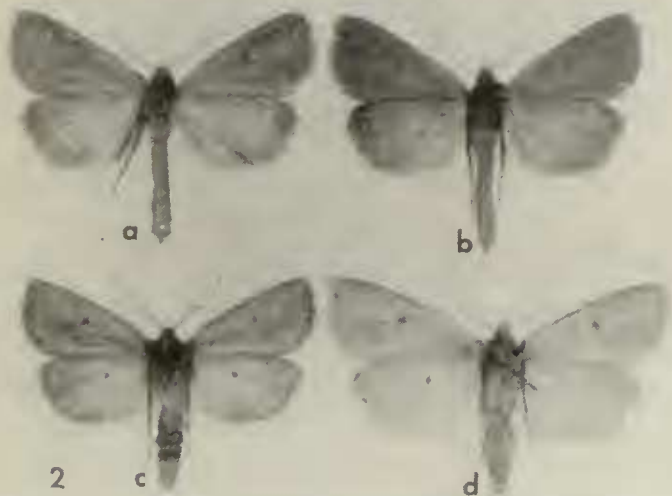
Archanara neurica (HÜBNER, [1808]) is licht te verwarren met *A. dissoluta* (TREITSCHKE, 1825). Verse exemplaren van *neurica* hebben een duidelijke, witte halskraag. Het duidelijkste kenmerk is echter het ontbreken van de middenstippen op de onderkant van de vier vleugels. *A. dissoluta* daarentegen heeft geen witte, maar wel een lichter gekleurde halskraag (enkel bij verse exemplaren te zien). Het zekerste kenmerk vormen de middenstippen op de onderkant van de vier vleugels. Ook bij afgevroren dieren zijn de stippen min of meer te zien (zie figuur 2). Genitaalonderzoek kan bij twijfel uitsluitsel geven.

In België komt *dissoluta* verspreid voor in rietvegetaties en daardoor vooral in de Kempen, terwijl de soort elders zeldzaam is (HACKRAY & SARLET 1979). Voor de provincie Antwerpen zijn er tot nog toe een achttal vindplaatsen opgetekend : Antwerpen, Arendonk, Blaasveld, Brasschaat, Ekeren, Hoboken, Niel en Schilde (JANSSEN 1984).

A. neurica werd voor het eerst uit België vermeld door M. FAQUAET (1982) : Assenede (Oost-Vlaanderen) 12.VII.1981, 2 ex. en Koksijde (West-

Figuur 1 : a-b *Archanara neurica* (HÜBNER, [1808]), Blaasveld, 12.VII.1988, leg. G. DE PRINS.
c *Archanara dissoluta* (TREITSCHKE, 1825), Blaasveld 19.VII.1989, leg. G. DE PRINS; d *A. dissoluta*
Ekeren, Oude-Landen, 17.VIII.1989, leg. G. DE PRINS.

Figuur 2 : a-b *Archanara neurica* (HÜBNER, [1808]) onderzijde, zelfde gegevens als figuur 1.
c-d *Archanara dissoluta* (TREITSCHKE, 1825), onderzijde, zelfde gegevens als figuur 1.

Vlaanderen) 31.VII.1981, 1 ex. Toch werd de soort al eerder in ons land gevonden door F. BOLLAND : het eerst gekende exemplaar komt van Diepenbeek (Limburg) 12.VIII.1968, 1 ex. Verder werden te Diepenbeek op 23.VII.1969 3 ex. en op 22.VII.1985 2 ex. gezien. Ook te Zutendaal (Limburg) werd op 13.VIII.1968 een ex. gevonden, steeds door F. BOLLAND (ongepubliceerde gegevens).

In de provincie Antwerpen werd *neurica* voor het eerst ontdekt te Blaasveld 12.VII.1988, 12 ex. In 1989 werd de soort daar ook talrijk teruggezien. Pas na vier jaar onderzoek in de goede periode kon de soort ook te Niel worden vastgesteld : 18.VII.1989, 2 ex.

Beide soorten leven op riet (*Phragmites*) en overwinteren bij ons waarschijnlijk als kleine rups in de rietstengels waarin zij kleine ademvenstertjes bijten. Ook de verpopping gebeurt in de stengel. Einde mei kan je aan de vergeelde toppen van het riet zien dat er waarschijnlijk een rups of een pop aanwezig is.

In Nederland is *neurica* veel lokaler dan *dissoluta* en komt er ongeveer op de helft van het aantal vindplaatsen van *dissoluta* voor (LEMPKE 1965).

De vliegtijd van *neurica* gaat van begin juli tot midden augustus met als hoogtepunt midden tot einde juli. *A. dissoluta* daarentegen kan veertien dagen vroeger beginnen en ook veertien dagen langer vliegen, dus van midden juni tot begin september.

Tot slot dank ik de heer F. BOLLAND hartelijk voor zijn bereidwillige medewerking.

Literatuur

- Faquaet, N.M., 1982. Espèce nouvelle pour la faune belge (suite) *Archanara neurica* Hbn. - *Lambillionea* 82 : 18-19.
- Hackray, J. & Sarlet, L.G., 1979. Catalogue des Macrolépidoptères de Belgique. - Supplément à *Lambillionea* 79 : 388.
- Janssen, A., 1984. Katalogus van de Antwerpse Lepidoptera. - Bijlage *Phegea* 12 : 136.
- Lempke, B.J., 1965. Katalogus der Nederlandse Macrolepidoptera (12de supplement). - *Tijdschr. Ent.* 108 : 241-323, pl. 11-15.

Boekbesprekingen

Steinbach, G. (Ed.) : *Werkbuch Naturschutz*.

21,5 x 30 cm, 127 p., talrijke afbeeldingen, Franckh'sche Verlagshandlung, W. Keller & Co., Postfach 10 60 11, D-7000 Stuttgart, 1988, gebonden, DM 29.80 (ISBN 3-440-05925-1).

De teksten voor dit boek werden door 11 mensen geschreven die allemaal op de een of andere manier met natuurbescherming of -studie bezig zijn. Deze auteurs zijn zich terdege ervan bewust dat het plaatsen van een nestkast of het graven van een vijver nog geen natuurbescherming is, hoogstens bescherming van een soort en meestal slechts van enkele individuele dieren. In enkele gevallen kan een vermeend natuurbeschermers, overigens met de beste bedoelingen, zelfs meer kwaad aanrichten dan goed is, als hij b.v. bij het graven van een slootje voor salamanders, de standplaats van een zeldzame orchidee vernietigt.

Toch moeten mensen die aan natuurbescherming doen, bewonderd worden, hoe klein ook de impact van hun activiteiten is. Ten slotte zullen zij de pioniers zijn van een hopelijk snelle bewustwording bij het grote publiek. Hoe meer mensen positief staan t.o.v. de natuur, hoe groter de kans wordt dat er door de politici op grotere schaal aan natuurbescherming wordt gedaan.

In dit boek gaat veel aandacht naar vogels, en vooral dan naar het vervaardigen van nestkasten en voedertafels. Andere hoofdstukken behandelen de mogelijke maatregelen voor het aantrekken en beschermen van achtereenvolgens vleermuizen, kleine zoogdieren, egels, amfibieën en reptielen en insecten. In dit laatste hoofdstuk staat te lezen hoe men oorwormen kan inzetten als bestrijding van bladluizen, hoe men hommels, zandbijen, wespen en bosmieren kan beschermen.

Achterin het boek volgt een hele adressenlijst van instanties die zich met natuurbescherming (in Duitsland) bezig houden. Een korte literatuurlijst verwijst naar verdere, meer gespecialiseerde literatuur. De figuren bestaan voornamelijk uit plannetjes voor het vervaardigen van diverse types nestkasten, schetsen en foto's van delen van tuinen die aangelegd zijn met het oog op de bescherming van een bepaalde diersoort.